

ชื่อเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียน
โรงเรียนบ้านห้วยทราย

ผู้วิจัย รุ่งรวี จงกลาง

ปีที่วิจัย 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย 2) ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย 3) เปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย ก่อนและหลังการใช้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วม 4) ประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย และ 5) ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนารูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ 1) ครูผู้สอน จำนวน 9 คน 2) ผู้ปกครอง จำนวน 14 คน 3) นักเรียนชั้นอนุบาล - ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน จากโรงเรียนบ้านห้วยทราย โดยเริ่มทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ระหว่างวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 รวมระยะเวลา 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสังเกตทักษะทักษะภาวะผู้นำของนักเรียน 2) แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และการทดสอบที (t-test dependent) ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบ ดังนี้ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความเป็นพลเมือง ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การบริหารจัดการ การมีวิจาร์ณญาณ การควบคุมตนเอง และการรู้จักตนเอง โดยขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 1) การมีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์และตัดสินใจ (Participation in decision making: PD) 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in implementation: PI) 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in evaluation: PE) เป็นขั้นตอนการพิจารณาผลการดำเนินการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนร่วมกันระหว่างครูผู้สอนและผู้ปกครอง

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนเพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.35 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 5.00 รองลงมาคือ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด การจัดการเรียนรู้และแนวคิด

พื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 4.80 ส่วนการเรียงลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้านบทบาทครูมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.80

3. ผลการเปรียบเทียบทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย และหลังการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า นักเรียน กลุ่มเป้าหมายมีคะแนนเฉลี่ยทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย ภาวะผู้นำหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีระดับความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้มากที่สุดทุกข้อ ซึ่งครูผู้สอนเห็นว่ารูปแบบส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทรายอย่างแท้จริง อีกทั้งรูปแบบส่งผลให้ครูและตัวแทนชุมชนเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ในส่วนของคณะครูผู้สอนเองได้ รับประทานคือการทำงานเป็นทีมมากขึ้น

5. ผลประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะภาวะผู้นำของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยทราย พบว่าผู้ปกครองมีระดับ ความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ตัวแทนชุมชนแสดงทัศนะเพิ่มเติมว่า เพราะรูปแบบส่งผลให้บุตรหลานมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น แสดงการช่วยเหลือผู้อื่นและแบ่งปันสิ่งของต่าง ๆ ตลอดจนขนมให้กับพี่น้องและคนในบ้านอย่างเต็มใจ อีกทั้งรูปแบบส่งผลให้ชุมชนมีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอน จึงมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชุมชนมีส่วนร่วมนี้เป็นอย่างมาก